

Σήμερα εγκαινιάζουμε την εικαστική έκθεση του Ευθύμιου Βαρλάμη με θέμα τον απόστολο Παύλο, στην οποία εντάσσεται και η προτεινόμενη προσκυνηματική διαδρομή του αποστόλου στη Μακεδονία «ως ένα αναπτυξιακό έργο θρησκευτικού τουρισμού που απαντάει δυναμικά στην κρίση της πατρίδας μας σήμερα», όπως αναγράφεται στο σχετικό δελτίο τύπου.

Μια τέτοια πολιτιστική δράση δεν θα μπορούσε να βρει καλύτερη στέγη και φιλοξενία από το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη για τους εξής μεταξύ άλλων λόγους: 1) Ο Χριστιανισμός αποτελεί κύριο συστατικό στοιχείο της οικουμενικής βυζαντινής αυτοκρατορίας και της βυζαντινής αυτοκρατορικής ιδεολογίας. 2) Ο άγιος και ισάποστολος Παύλος, υποστηρικτής της παγκοσμιότητας της διδασκαλίας του Ιησού, ο απόστολος των Εθνών, ο ιδρυτής της Εκκλησίας της Ελλάδας, ξεκίνησε το έργο του στον ελλαδικό χώρο από τη Μακεδονία. Η Θεσσαλονίκη αποτέλεσε κύριο σταθμό της δεύτερης περιόδου του. Στην πόλη αυτή ιδρύθηκε μία από τις εκκλησίες της Ελλάδας. 3) Ο απόστολος Παύλος έθεσε όλα τα κοινωνικά ζητήματα της εποχής του που παραμένουν ακόμη και σήμερα επίκαιρα, όπως της ισότητας, της φτώχειας, της δουλείας, της κοινωνικής εξίσωσης, της θέσης της γυναίκας και της σημασίας της οικογένειας, δίνοντας πρωταρχικό ρόλο στην αγάπη και τη δικαιοσύνη, πρεσβεύοντας ένα κήρυγμα ελευθερίας αλλά παράλληλα και ευθύνης. 4) Η ζωγραφική του Βυζαντίου ενέπνευσε, απασχόλησε, καθορίζοντας θέσεις και αντιθέσεις, τη μοντέρνα τέχνη με τον δισδιάστατο και εξπρεσιονιστικό χαρακτήρα της, με την οποία τη συνδέουν κοινές αισθητικές αρχές. Ο Ευθύμιος Βαρλάμης αγαπά να πειραματίζεται με το φως και το χρώμα εμπνεόμενος και υιοθετώντας φόρμες και μορφές από την προγενέστερή του καλλιτεχνική παράδοση, μέσα από τα αριστουργήματα της τέχνης εμπνευσμένων ζωγράφων, επώνυμων και ανώνυμων, από τα πορτρέτα φαγιούμ μέχρι το Δομήνικο Θεοτοκόπουλο και τον Τισιανό, δημιουργώντας έργα ψυχής, αγωνίας συνάντησης με την ιερή μορφή που θαυμάζει, τα οποία προκαλούν τον επισκέπτη να αντιδράσει και να συναισθανθεί. 5) Βιώνοντας ο επισκέπτης τις δράσεις του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού καλείται να συμμετέχει σε πολιτιστικές διαδρομές στον χώρο και τον χρόνο μέσα και έξω από αυτό, στην πόλη αλλά και γενικότερα στον ελλαδικό και τον σημερινό διευρυμένο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο με κοινό σημείο αναφοράς το βυζαντινό πολιτισμό. Το Μουσείο μας κατέθεσε συγκεκριμένη πρόταση από το 2013 στο Υπουργείο Πολιτισμού για τη θεσμοθέτηση πολιτιστικών διαδρομών σε επίπεδο ΕΕ αλλά και επικράτειας, προτείνοντας και μια σειρά δράσεων από πλευράς του, οι οποίες

κοινοποιήθηκαν σε σχετικές ημερίδες, ενώ παράλληλα συμμετείχε με προτάσεις σε κοινές συσκέψεις στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Μέσα στις προτάσεις αυτές συγκαταλέγονται και η θεσμοθέτηση πολιτιστικής διαδρομής «Στα Βήματα του Αποστόλου Παύλου», η οργάνωση θεματικής περιοδικής - περιοδεύουσας έκθεσης αλλά και ψηφιακής, η παραγωγή ταινίας εκπαιδευτικού - πολιτιστικού - τουριστικού ενδιαφέροντος, η δημιουργία ειδικής σελίδας στο διαδίκτυο και παράλληλες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις με ανταλλαγές σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συνεργασίες με την Κύπρο και την Ιταλία. Το προτεινόμενο έργο εντάσσεται αφενός στην πολιτιστική διπλωματία στοχεύοντας στην ανάδειξη του ρόλου της Ελλάδας στην εδραίωση-εξάπλωση του χριστιανισμού στην Ευρώπη-Οικουμένη αλλά και στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από το θρησκευτικό-συνεδριακό τουρισμό. Ήδη οι σταθμοί της β' περιόδου του αποστόλου Παύλου στην Ελλάδα και όχι μόνον προσελκύουν πλήθος τουριστών από τα πιο απομακρυσμένα μέρη της υφελίου. Η προτεινόμενη πολιτιστική διαδρομή θα συνδέει μνημεία, σύνολα, τοποθεσίες, ιστορικά κέντρα, ιστορικές γειτονιές, ιστορικά τοπία, δηλαδή όσα πολιτιστικά αγαθά μπορούν να ενταχθούν στο κοινό πλαίσιο με την κοινή θεματική «Στα Βήματα του Αποστόλου Παύλου», η οποία θα αρθρώνεται γεωγραφικά μέσα από σταθμούς - σημεία ανακάλυψης της πολιτιστικής διαδρομής. Η πολιτιστική αυτή διαδρομή οφείλει να συνδέεται με τα αναπτυξιακά και ευρύτερα κοινωνικά προγράμματα των αναπτυξιακών φορέων σε τοπικό, περιφερειακό, κρατικό και διακρατικό επίπεδο, με το σύγχρονο πολιτισμό, τη γαστρονομία, το συνεδριακό τουρισμό, τον περιβαλλοντικό τουρισμό.

Ελπίζουμε η έκθεση αυτή να σταθεί αφορμή για την ευαισθητοποίηση των εμπλεκομένων φορέων προς αυτή την κατεύθυνση αλλά και του ευρύτερου κοινού.

Σας ευχαριστώ

Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου
Διευθύντρια Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού